

דוחה הגמרא: **מִי דָּמִי** – וכי יש לדמות זה לזה, **הָתָם** – שם במשנתנו,
 תיק הספר **נַעֲשֶׂה בָּסִים לְדָבָר הַמּוֹתֵר** לטלטלו בלא דליקה, שהרי
 הספר אין בו איסור טלטול כלל, לכך התיירו אגב הספר להציל גם
 את התיק, אבל **הָתָם** – כאן לגבי טלטול הפסח, העור **נַעֲשֶׂה בָּסִים**
 לְדָבָר הָאִסוּר לטלטלו, דהיינו לבשר שאסור לטלטלו מצד עצמו,
 משום שאינו ראוי לאכילה בשבת, שהפסח אינו נאכל אלא בלילה
 וכשהוא צלי, לכך אף אם סתם עור היה מותר בטלטול, אבל עורו
 של הפסח אסור לטלטלו היות והוא בסיס לבשר, וכל שכן שאין
 לטלטל את העור משום שאף העור הוא מוקצה מצד עצמו.
 הגמרא מנסה לבאר את הראיה של חכמים ממשנתנו באופן אחר:
אֵלָּא הֵבִי קְאָמְרִי לִיה – כך אמרו לו חכמים לרבי ישמעאל בנו של
 רבי יוחנן בן ברוקה, **אִם מַצִּילִין תֵּיק שֶׁל סֶפֶר עִם הַסֶּפֶר וְאֵף עַל**
פִּי שֵׁשׁ בְּתוֹכּוֹ מַעוֹת, אף שהתיק הוא בסיס גם למעות שהם דבר
 האסור בטלטול, **לֹא נִמְלָטֵל עוֹר אֲנֵב בְּשָׂר מִפְּנֵי כְבוֹד שְׁמִים** של
 הבשר, ואף שהבשר הוא דבר האסור בטלטול מצד עצמו. דוחה
 הגמרא: **מִי דָּמִי** – וכי יש לדמות זה לזה, **הָתָם** – שם במשנתנו, תיק
 הספר **נַעֲשֶׂה בָּסִים לְדָבָר הָאִסוּר**, דהיינו למעות, ו**לְדָבָר הַמּוֹתֵר**,
 דהיינו לספר, **הָתָם** – כאן לגבי טלטול הפסח, העור **פּוֹלֵד נַעֲשֶׂה בָּסִים**
 לְדָבָר הָאִסוּר בלבד, שהרי אף הבשר אסור בטלטול, לכך אף אם
 היה העור מותר בטלטול, כאן אסור לטלטלו היות והוא בסיס לבשר,
 וכל שכן שאין לטלטל את העור משום שאף העור אסור בטלטול.
 הגמרא מנסה לבאר את הראיה של חכמים ממשנתנו באופן אחר:
אֵלָּא הֵבִי קְאָמְרִי לִיה – כך אמרו לו חכמים, **אִם מְבִיאִין תֵּיק שֵׁשׁ**
בְּתוֹכּוֹ מַעוֹת מַעְלָמָא – אם מותר להביא ממקום אחר בבית תיק
 ובתוכו מעות בלא שיש בו ספר, כדי **לְהַצִּיל בּוֹ סֶפֶר תּוֹרָה**, ואין צריך
 להשליך המעות, אף שהתיק עם המעות הוא בסיס לדבר האסור
 בלבד, **לֹא נִמְלָטֵל עוֹר אֲנֵב בְּשָׂר**, אף שהוא בסיס לדבר האסור
 בלבד.
 שואלת הגמרא: **וְהִיא גּוֹפֶה מְנָלָן** – מנין לנו דין זה עצמו, שמותר
 להביא תיק עם מעות ממקום אחר כדי להציל בו את הספר תורה,
אֵילִימָא – אם נאמר דְּמַדְהִיבָא דְּאִית בִּיה לֹא שְׂדִי לָהּ – מכך
 שכאשר יש בתיק מעות עם הספר, הרי הוא מצילם יחד ואינו צריך
 להשליך את המעות, כפי שמבואר במשנתנו לעיל (קטז), **אִיתּוּי נָמִי**
מִיִּיתֵינִי – אפשר גם להביא תיק ובתוכו מעות כדי להניח בו ספר
 להצילו. **מִי דָּמִי**, וכי יש לדמות זה לזה כשהספר מונח בתוך התיק
 עם המעות, להבאת תיק עם מעות בלבד כדי להניח בו את הספר,
הָתָם – שם במקרה שהספר והמעות בתוך התיק אינו צריך להשליך
 את המעות, ש**מֵא אֲדָהִי וְהִי** – בעוד שישליך את המעות נִפְלָה
 דְּלִיקָה על הספר, **הָתָם** – כאן במקרה שמביא ממקום אחר תיק
 ובתוכו מעות, **אֲדָהִי וְהִי לִישְׁדֵּינִי** – בעוד שהוא מביא את התיק
 להכניס בו את הספר ישליך את המעות דרך ביאתו.
 הגמרא חוזרת לבאר את הראיה ממשנתנו כפי שביארנו לעיל (קטז)
 לענין הפשטה, ומתרת את הקושיא שהקשינו איך מוכיחים חכמים
 מטלטול שהוא איסור דרבנן על הפשטה שהוא איסור דאורייתא:
אֵלָּא אֲמַר מַר בַּר רַב אֲשִׁי, לְעוֹלָם בְּדִאמְרִין מַעֲיָקָא – כפי
 שביארנו בתחילה, שחכמים ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן
 ברוקה חולקים רק לענין הפשטה, וחכמים מביאים ראיה ממשנתנו,
 שאם מצילים תיק הספר עם הספר ואף על פי שיש בתוכו מעות, כיון
 שהתיירו צורך הדיוט של הצלת המעות אגב צורך גבוה, אף כאן
 בהפשטה, כיון שיש צורך גבוה להפשיט את העור עד החזה לצורך
 הקטרת האימורים, שיהיה מותר אגב צורך גבוה להפשיט את כל
 העור, ו**דָּקָא קְשִׁיָא לָךְ** – ועל הקושיא שהקשית לעיל (קטז), איך
 חכמים רוצים להוכיח לרבי ישמעאל ממשנתנו להתייר את הפשטת
 הפסח, הרי **הָתָם** – כאן במשנתנו לגבי הצלת תיק עם מעות, האיסור
 הוא מְלָמֹל שהוא אסור רק מדרבנן, ולכך אגב צורך גבוה התיירו אף
 צורך הדיוט, ו**הָתָם** – כאן לגבי מחלוקתם בהפשטת הפסח בשבת,

הנידון הוא לגבי הפשטה שהיא מְלָמֹל האסורה מן התורה, ואם כן
 איך הוכיחו לו להתייר הפשטה שהיא מלאכה מן התורה, יש ליישב,
 שמדובר בַּגֵּזֶל דְּלֹא קָבָעִי לִיה לְעוֹר – שאינו צריך את העור
 שמפשיט, ואינו מתכוין להפשיט לצורך העור, ולכך אין בו איסור מן
 התורה, וחכמים הוכיחו מהמשנה, כשם שמותר להציל תיק עם
 הספר אף שיש בו מעות, משום שהתיירו צורך הדיוט אגב צורך גבוה
 באיסור דרבנן, נתייר גם להפשיט את כל העור כשאינו צריך את
 העור שהוא איסור דרבנן.
 מקשה הגמרא: **וְהֵא אֲפִי וְהָא אֲפִי תְרִוּיָהּ** – אמרו שניהם, אף
 שרבי שמעון סובר שדבר שאין מתכוין מותר, מוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּפָסִיק רִישִׁיה וְלֹא יָמוּת – באומר אחרתן את ראש הבהמה ואינו
 מתכוין שתמות, שהוא חיוב, היות ודאי שתמות, כך גם כאן אף
 שאינו מתכוין להפשיט את הבהמה לצורך העור, מכל מקום הוא
 מפשיטה ואסור. מתרת הגמרא: חכמים הוכיחו מהמשנה, שיהיה
 מותר להפשיט את כולו באופן דְּשָׁקִיל לִיה בְּבָרִי – שמפשיט את
 העור מהחזה ואילך בחתיכות קטנות שאין דרך הפשטה בכך, שאין
 זו מלאכה מן התורה אלא איסור דרבנן, ואם מצילים תיק עם מעות
 אגב הספר שהתיירו צורך הדיוט אגב צורך גבוה באיסור דרבנן,
 שיהיה מותר להפשיט את כולו בברזי שהוא איסור דרבנן.
 שנינו במשנה: **וְלִהְיֶה מַצִּילִין אוֹתָן וְכוּ'** למבוי שאינו מפולש, בן
 בתירה אומר אף למפולש.
 הגמרא מבארת מהו מבוי המפולש ומהו מבוי שאינו מפולש. מבררת
 הגמרא: **הֵיכִי דָּמִי** – מהו) מבוי מְפּוֹלֵשׁ שכן בתירה מתיר להציל
 לתוכו את כתבי הקודש, ו**הֵיכִי דָּמִי** מבוי שְׂאִינוֹ מְפּוֹלֵשׁ, שלפי
 חכמים רק לתוכם מותר להציל את כתבי הקודש. משיבה הגמרא:
אֲמַר רַב חֲסֵדָא, כאשר יש שֶׁלֶשׁ מַחֲצִיאוֹת שלמות במבוי, וּשְׁנֵי לְחִין
 – ושני עמודים נעוצים משני צידי הפתח בצד הרביעי שאין לו
 מחיצה, וְהוּ מְבִי שְׂאִינוֹ מְפּוֹלֵשׁ – שאינו פתוח לרשות הרבים,
 וכאשר יש שֶׁלֶשׁ מַחֲצִיאוֹת שלמות וְלִחִי אֶחָד – וקנה אחד נעוץ בפתח
 שאין לו מחיצה, וְהוּ מְבִי מְפּוֹלֵשׁ, וְתְרִוּיָהּ – ושניהם, דהיינו רבנן
 וכן בתירה, **אֵילִיבָא דְּרַבִּי אֲלֵיעֶזֶר** – סוברים כדעת רבי אליעזר, דְּתִנֵּן
 במשנה (עירובין פ"א מ"ב), **הַכֶּשֶׁר מְבִי** – הכנתו והמתנתו של מבוי עם
 שלש מחיצות שיהיה מותר לטלטל בתוכו, **בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים**,
 צריך להוסיף בפתח שאין לו מחיצה לְחִי וְקוֹרָה – גם לחי וגם קורה.
וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים, מספיק להוסיף אוֹ לְחִי אוֹ קוֹרָה. **רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר**
אוֹמֵר, צריך שְׁנֵי לְחִים. וסוברים חכמים וכן בתירה כדעת רבי
 אליעזר שאין מבוי נותר בלחי אחד אלא בשני לחיים, ובהצלת כתבי
 הקודש סובר בן בתירה שמספיק לחי אחד, ולדעת חכמים צריך שני
 לחיים כהלכתו.
 רבה מקשה שתי קושיות על רב חסדא: **אֲמַר לִיה רַבָּה, שֶׁלֶשׁ**
מַחֲצִיאוֹת וְלִחִי אֶחָד מְפּוֹלֵשׁ קֶרֶית לִיה – האם אפשר לומר על מבוי
 עם שלש מחיצות ולחי אחד שהוא מבוי המפולש הפתוח לרשות
 הרבים, ואמנם סובר רבי אליעזר שצריך שני לחיים ואין המבוי נותר
 בלחי אחד, מכל מקום אינו נקרא מבוי המפולש שהרי יש לו לחי
 בפתחו. וְעוֹד קוּשִׁיָא, לְרַבֵּנָן שמצילים את כתבי הקודש רק למבוי
 שמתוקן כראוי, נִצִּיל לְתוֹכּוֹ גם אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, ולא רק את כתבי
 הקודש, ומדוע מבואר במשנה להלן (בבב) שאוכלים ומשקים מצילים
 רק לחצר, ומשמע שלמבוי אין מצילים אותם.
 רבה מפרש פירוש אחר מהו מפולש ואינו מפולש: **אֵלָּא אֲמַר רַבָּה**,
 אם יש שְׁתֵּי מַחֲצִיאוֹת משני צידי המבוי, וּשְׁנֵי לְחִין, לחי לכל פתח
 ופתח, וְהוּ מְבִי שְׂאִינוֹ מְפּוֹלֵשׁ, ואם יש שְׁתֵּי מַחֲצִיאוֹת וְלִחִי אֶחָד וְהוּ
מְבִי מְפּוֹלֵשׁ, וְתְרִוּיָהּ – רבנן וכן בתירה) **אֵילִיבָא דְּרַבִּי יְהוֹדָה**,
דְּתַנִּיא בְּבִרְיָתָא, וְתֵר עַל כֵּן אֲמַר רַבִּי יְהוֹדָה, מִי שֵׁשׁ לוֹ שְׁנֵי בְּתִים
בְּשְׁנֵי צְדֵי רְשׁוֹת הָרִבִּים, זו כנגד זו, עוֹשֶׂה לְחִי מִיָּבֵן וְלִחִי מִיָּבֵן, לחי
 לכל פתח ופתח, לסתום את שני הפתחים לרשות הרבים, או קוֹרָה
 מִיָּבֵן וְקוֹרָה מִיָּבֵן, וְנוֹשָׂא וְנוֹתֵן – ומטלטל) **בְּאִמְצָע**, אֲמַרוּ לוֹ

המשך ביאור למס' שבת ליום שני עמ' א

1	חכמים, אֵין מְעַרְבִין רִשּׁוֹת הָרַבִּים בְּכָךְ, אלא צריך שיהיו שלש	אביי מקשה על ביאורו של רבה: אָמַר לִיה אַבִּי, לְדִידָךְ נָמִי – 6
2	מחיצות. וסוברים חכמים ובן בתירא כדעת רבי יהודה שמספיק שתי	לשיטתך גם אפשר להקשות בקושייתך על רב חסדא, לְרַבָּנָן שִׁישׁ 7
3	מחיצות ושני לחיים, ובהצלת כתבי הקודש סובר בן בתירא שרבי	כאן מבוי שמתוקן כראוי לשיטת רבי יהודה, נִצִּיל לְתוֹכוֹ אוֹכְלִין 8
4	יהודה מודה שמספיק שתי מחיצות ולחי אחד, וחכמים סוברים	וּמִשְׁקִין, ולא רק כתבי הקודש. 9
5	שצריך שתי מחיצות ושני לחיים כהלכתו.	

1 וְאֵת בָּנָיו – בהמה ובנה שאסור לשוחטם ביום אחד, שֶׁנִּפְּלָו לְבוֹד בְּיוֹם
2 טוֹב, ואחר שהוא מעלה אחד מן הבור, נמצא מטלטל את השני שלא
3 לצורך, כיון שאסור לשחוט את שניהם ביום טוב, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר,
4 מַעֲלָה אֶת הָרִאשׁוֹן מִן הַבּוֹר עַל מִנְתָּ לְשׁוֹחֲטוֹ, וְהַשְּׁנִי עֹשֶׂה לוֹ
5 פְּרָנְסָה – מְזוֹנוֹת בְּמִקְוָמוֹ בְּתוֹךְ הַבּוֹר, בְּשִׁבְכִי שְׁלֹא יָמוּת, אֲבָל אֵינוֹ
6 מַעֲלֵהוּ מִן הַבּוֹר, כִּיּוֹן שֶׁאֲסוּר לְשׁוֹחֲטוֹ הַיּוֹם, וְנִחְשָׁב טַלְטוּל שְׁלֹא
7 לְצוּרֶךְ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, מַעֲלִין אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מִנְתָּ לְשׁוֹחֲטוֹ
8 וְאֵינוֹ שׁוֹחֲטוֹ, וּמַעֲרִים ואומר, אולי השני שנמצא בתוך הבור יותר
9 שֶׁמֶן מִמֶּנּוּ, וּמַעֲלָה אֶף אֶת הַשְּׁנִי כְּדִי לְשׁוֹחֲטוֹ, רָצָה וְהַשְּׁנִי רָצָה
10 וְהַשְּׁנִי – אִם רוּצָה לְשׁוֹחֲטוֹ אֶת הָרִאשׁוֹן שׁוֹחֲטוֹ, ואם הוא רוצה
11 יִכּוֹל לְשׁוֹחֲטוֹ אֶת הַשְּׁנִי, כְּלוּמַר, יִכּוֹל לְשׁוֹחֲטוֹ אִיזָה מִדָּם שִׁירְצָה. הֲרִי
12 שֶׁנִּחְלָקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בְּמַחְלוקָתָם שֶׁל תָּנָא קָמָא וּרְבִי יוֹסִי
13 בִּרְיֵיהּ, הָאֵם מוֹתֵר לְהַעֲרִים כְּדִי לְהַצִּיל יוֹתֵר.
14 הַגְמָרָא דּוּחָה שֶׁאֲפֹשֶׁר לומר שאינם חולקים באותה המחלוקת: מִמָּא
15 – מִנֵּין שֶׁנִּחְלָקוּ בְּאוֹתָהּ הַמַּחְלוקָת, דִּילְמָא עַד כָּאֵן לֹא קָאָמַר רַבִּי
16 אֱלִיעֶזֶר הָתָם – שְׁמָא רַק שֶׁם בִּנְפָלוּ שְׁנֵיהֶם לְבוֹר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
17 שֶׁאֲסוּר לְהַעֲרִים, מִשּׁוּם דְּאִפְשָׁר בְּפָרְנָסָה – שֶׁאֲפֹשֶׁר לֵת לֹא מְזוֹנוֹתָיו
18 בְּתוֹךְ הַבּוֹר שְׁלֹא יָמוּת וְלֹא יִפְסִיד, אֲבָל הָכָא – כָּאֵן בְּנִשְׁבְּרָה לוֹ
19 חֲבִית, דִּלְמָא אִפְשָׁר – שֶׁאֵין אֲפֻשְׁרוֹת לְהַצִּיל אֶת הַיֵּין בְּלֹא לְהַבִּיא
20 הָרֵבָה כְּלִים, ואם לא יבא יפסיד, לֹא – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יִסְבּוֹר שְׁמוֹתָיו
21 לְהַעֲרִים וְלְהוֹמִין אֹרְחִים אֶף שֶׁאֵינֶם צָרִיכִים לְאֲכֹל וּלְשִׁתּוֹת. וְכֵן
22 שְׁמָא עַד כָּאֵן לֹא קָאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָתָם – דּוּקָא שֶׁם בִּנְפָלוּ שְׁנֵיהֶם
23 לְבוֹר אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁמוֹתָיו לְהַעֲרִים, מִשּׁוּם דְּאִיכָא – וְשִׁישׁ צֶעַר
24 בְּעָלֵי חַיִּים לְהַשְׁאִיר אֶת הַבְּהֵמָה בְּבוֹר, לִכְךָ מוֹתֵר לְהַעֲרִים וְלַהֲעֹלּוֹת
25 אֶת שְׁנֵיהֶם, אֲבָל הָכָא – כָּאֵן בְּנִשְׁבְּרָה חֲבִית, דִּילְמָא – וְשִׁישׁ צֶעַר
26 בְּעָלֵי חַיִּים, לֹא – רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יִסְבּוֹר שֶׁאֵין מַעֲרִימִים.
27 הַגְמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא בְּעֵנִין הַצֵּלָה אוֹכְלִים מִפְּנֵי הַדִּלְקָה: תָּנּוּ רַבִּנּוּ
28 בְּבִרְייתָא, נִפְלָה דְּלִיקָה בִּשְׁבֹת וְהַצִּיל פֶּת נִקְנָה לְשֹׁלֵשׁ סְעוּדוֹת, אֵין
29 מַצִּיל פֶּת הַדְּרָאָה – פֶּת שֶׁנִּיטֵל הַדְּרָה מִמֶּנָּה, דְּהֵינּוּ, פֶּת שֶׁאֵינָה נְקִיָּה,
30 מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יִכּוֹל לומר אֵין מַעֲרִיף פֶּת שֶׁאֵינָה נְקִיָּה, וְהֵרִי זֶה הַצֵּלָה
31 שֶׁלֹּא לְצוּרֶךְ, אֲבָל אִם הַצִּיל פֶּת הַדְּרָאָה, יִכּוֹל לומר אֵין מַעֲרִיף פֶּת
32 נְקִיָּה וּמַצִּיל גַּם פֶּת נְקִיָּה. וּמַצִּילִין מִיּוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁחַל בְּיוֹם שִׁישׁ
33 לְשִׁבְתָּ, אֲבָל לֹא מַצִּילִין מִשְׁבֹּת לְיוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁחַל בְּיוֹם רִאשׁוֹן,
34 הֵיטָב וְכֵיוָן הַכִּיפּוּרִים אֲסוּר לְאֲכֹל, וּבְמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים יִכּוֹל
35 לְטַרְחֹת וְלַחֲכִין, וְאֵין צָרָךְ לומר שֶׁאֵין מַצִּילִין מִשְׁבֹּת לְיוֹם טוֹב, כִּיּוֹן
36 שִׁיכּוֹל לַחֲכִין בְּיוֹם טוֹב לְצוּרֶךְ יוֹם טוֹב, וְלֹא מַצִּילִין מִשְׁבֹּת לְשִׁבְתָּ
37 הַכָּאָה.
38 הַגְמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא בְּעֵנִין מִי שֶׁשָּׁכַח פֶּת בְּתוֹרָה: תָּנּוּ רַבִּנּוּ
39 בְּבִרְייתָא, שָׁכַח פֶּת בְּתוֹרָה וְקִידֵשׁ עָלָיו הַיּוֹם, ואֵין לוֹ מִדָּה לְאֲכֹל
40 בִּשְׁבֹת, מַצִּילִין מִדְּהִנּוּר מִזֶּן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְאִמָּר לְאֹחֲרִים בּוֹאוּ
41 וְהַצִּילוּ לָכֶם מִזֶּן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְכִשְׁהוּא רִדְּהָ – מוֹצֵא מִדְּהִנּוּר
42 לֹא יִרְדְּהָ בְּמִרְדָּה – לֹא יוֹצֵא מִן הַתְּנֹרָה בְּכָלִי שְׁרוּדִים בּוֹ אֶת הַפֶּת
43 וּמַעֲרִידִים אוֹתוֹ מִכּוֹתֵל הַתְּנֹרָה, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחוּל,
44 אֲלֵא יוֹצֵא אֶת הַפֶּת בְּסִבָּין.
45 מִקְשָׁה הַגְמָרָא: אֵינִי – הָאֵם כִּךְ הוּא הַדִּין, וְהָא תָּנָא דְּבִי רַבִּי
46 יִשְׁמַעְיָאֵל, נֹאמַר בְּתוֹרָה (שְׁמוֹת כ ז) 'לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה', מִשְׁמַע
47 שֶׁאֲסוּר לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבֹת רַק דְּבַר שֶׁהוּא מְלָאכָה, יֵצֵא תְּקִיעַת שׁוֹפָר
48 וְרִדְּתִית הַפֶּת שֶׁהִיא חֻמָּה וְאֵינָה מְלָאכָה, שֶׁאֵין אִיסוּר לַעֲשׂוֹתָם
49 בִּשְׁבֹת. אִם כֵּן מִדּוּעַ אֲסוּר לְרִדּוֹת אֶת הַפֶּת בְּמִרְדָּה לְצוּרֶךְ שֶׁלֹּשׁ
50 סְעוּדוֹת. מִתְרַצָּת הַגְמָרָא: אֶף שֶׁאֵין אִיסוּר לְרִדּוֹת בְּמִרְדָּה, בְּמָה
51 דְּאִפְשָׁר לְשַׁנּוֹת מִשְׁנֵינִן – מִדָּה שֶׁאֲפֹשֶׁר לְשַׁנּוֹת מִדּוּרֶךְ שְׁעוֹשָׂה בַּחוּל,
52 צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת.
53 הַגְמָרָא מְבִיאָה מִימְרָא שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁכִּים בְּעֶרֶב שֶׁבֶת לַחֲכִין אֶת צוּרִכִּי
54 הַשְּׁבֹת: אָמַר רַב חֲסִידָא, לְעוֹלָם יִשְׁכִּים אָדָם בְּעֶרֶב שֶׁבֶת לְהוֹצִיאָתָהּ
55 שְׁבֹת – לְטַרְחֹת וְלִזְמֵן אֶת צוּרִכִּי הַשְּׁבֹת, שְׁנַאֲמַר בְּפִרְשַׁת הַמֶּן (שְׁמוֹת טו)

1 רַב אֲשִׁי מְבִאֵר בִּיאוּר אַחֵר מִהוּ מְבִי מִפּוֹלֵשׁ וּמִהוּ מְבִי שֶׁאֵינוֹ
2 מְפוֹלֵשׁ: אֲלֵא אָמַר רַב אֲשִׁי, אִם יֵשׁ בְּמִבּוֹי שְׁלֹשׁ מַחֲצִיאוֹת וְלֹחִי אֶחָד
3 זֶה מְבִי שֶׁאֵינוֹ מְפוֹלֵשׁ, ואִם יֵשׁ בְּמִבּוֹי שְׁלֹשׁ מַחֲצִיאוֹת בְּלֹא לֹחִי זֶהוּ
4 מְבִי מְפוֹלֵשׁ, וּרְבִנּוּ וְכֵן בְּתִירָא שְׁנֵיהֶם סוֹבְרִים כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְגַבִּי
5 הַכְּשֵׁר מְבִי, שְׁצָרִיכִים שְׁנֵי לֹחִיִּים, וְסוֹבְרִים רְבִנּוּ שֶׁאִפְּלִי לְרַבִּי
6 אֱלִיעֶזֶר דְּאָמַר שֶׁלֹּאֲכֵשֶׁר מְבִי בְּעֵינֵן – צָרִיכִים שְׁנֵי לֹחִיִּים, הֵנִי מִיָּלִי
7 – דְּבָרִים אֲלוֹ אֵינֶם אֲלֵא לְאֹכְלִין וּמִשְׁקִין, אֲבָל לְהַצִּיל סִפֵּר תוֹרָה,
8 בְּחֶד לֹחִי סָנִי – לֹחִי אֶחָד מִסְפִּיק, מִפְּנֵי כְבוֹד הַסֵּפֶר, וְכֵן בְּתִירָא סוֹבֵר,
9 שֶׁלִּגְבִי הַצֵּלָה סִפֵּר תוֹרָה, סוֹבֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁמִּצִּילִים אֶף לְמִבּוֹי שֶׁאֵין
10 בּוֹ לֹחִי כָּלִל.

משנה

11 הַמִּשְׁנָה מְמַשִּׁיכָה לְבֹאֵר מִדָּה עוֹד מוֹתֵר לְהַצִּיל מִהַדְּלִיקָה: מַצִּילִין
12 מִהַדְּלִיקָה מִזֶּן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת לְצוּרֶךְ סְעוּדוֹת הַשְּׁבֹת, מֵאֲכָל הָרִאשִׁי
13 לְאָדָם, מִצִּילִים לְאָדָם, וּמֵאֲכָל הָרִאשִׁי לְבִהְמָה מִצִּילִים לְבִהְמָה, כִּפִּי
14 מִדָּה שְׁצָרִיכָה לְאוֹתוֹ הַיּוֹם. בִּיצֵר, נִפְלָה דְּלִיקָה בְּלִילִי שְׁבֹת קוֹדֵם
15 הַסְּעוּדָה, מַצִּילִין מִזֶּן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, ואִם הַדִּלְקָה נִפְלָה בְּשַׁחֲרִית
16 קוֹדֵם סְעוּדַת שַׁחֲרִית, מַצִּילִין מִזֶּן שְׁנֵי סְעוּדוֹת, ואִם הַדִּלְקָה נִפְלָה
17 בְּמִנְחָה קוֹדֵם סְעוּדַת שְׁלִישִׁית, מִצִּילִים מִזֶּן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסִי
18 אָמַר, לְעוֹלָם מַצִּילִין מִזֶּן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, ואֶף לְאַחַר שֶׁאֲכָל.

גמרא

21 הַגְמָרָא מְקַשֶּׁה עַל הַמִּשְׁנָה מִדּוּעַ אֲסוּר לְהַצִּיל יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:
22 מִכְּדִי בְּהִיתָרָא קָמָרָה – הֲרִי הוּא טוֹרַח בְּדַבַּר הֵיתֵר, שְׁכֵן מִצִּיל
23 אוֹכְלִים שְׁמוֹתֵיהֶם בְּטַלְטוּל לְמִקּוֹם הַמוֹתֵר בְּטַלְטוּל, אִם כֵּן נִצִּיל טַפִּי
24 – שִׁיתִּירוֹ לוֹ לְהַצִּיל יוֹתֵר מִמּוֹזֵן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת. מִתְרַצָּת הַגְמָרָא: אָמַר
25 רַבָּא, מִתּוֹךְ שֶׁאָדָם בְּהוֹל עַל מוֹמֵנו, אִי שְׁרִית לִיה אֲתִי לְכַבּוּדִי –
26 אִם נִתֵּר לוֹ לְהַצִּיל יוֹתֵר, מִתּוֹךְ בְּהִילּוֹתוֹ לְהַצִּיל הָרֵבָה, יִשְׁכַּח שְׁבֹת
27 הַיּוֹם וְיִבּוֹא לְכַבּוֹת.

28 אֲבִי מִקְשָׁה עַל תִּירוּצוֹ שֶׁל רַבָּא: אָמַר לִיה אֲבִי, אֲלֵא הָא דִּתְנִינָא –
29 זֶה שְׁשֵׁנִי בְּבִרְייתָא. נִשְׁפָּרָה לוֹ חֲבִית עִם יֵין פְּרָאשׁ גָּגוּ בִּשְׁבֹת, מְבִיא
30 בְּלִי אַחֵר וּמִנִּית וְתַחְתִּיתָהּ, לְהַצִּיל אֶת הַיֵּין, וּבְלִבְדִּי שְׁלֹא יָבִיא עוֹד בְּלִי
31 אַחֵר וְיִקְלָטוּ אֶת הַקִּילוֹת הַנוֹפֵל בְּאִוִּיר אַחֵר שֶׁנִּשְׁפָּךְ בּוֹ, וְכֵן לֹא
32 יָבִיא עוֹד בְּלִי אַחֵר וְיִצָּרֶף אֶת הַכִּלִּי סְמוּךְ לָגֹג, כְּדִי שִׁזּוּב הַיֵּין מִן הַגֹּג
33 לְכִלִּי, כְּלוּמַר, אֲסוּר לְהַבִּיא יוֹתֵר מִכִּלִּי אֶחָד לְקָלוֹט אוֹ לְצַרֵּף, כְּדִי
34 לְהַצִּיל אֶת הַיֵּין. הָתָם מָאִי גִזְרָה אִיכָא – אִיזוֹ גִּזְרָה יֵשׁ לְגוֹזֵר שֶׁם,
35 הֲרִי הוּא טוֹרַח בְּדַבַּר הֵיתֵר וְלִמָּה לֹא יִכּוֹל לְהַבִּיא הָרֵבָה כְּלִים כְּדִי
36 לְקָלוֹט וּלְצַרֵּף. מִתְרַץ רַבָּא: הָתָם נָמִי – גַּם שֶׁם אֲסוּר לְטַרְחֹת בְּדַבַּר
37 הֵיתֵר, גִּזְרָה שְׁמָא מִתּוֹךְ שֶׁמְחֻזָּר אַחֵר הָרֵבָה כְּלִים, יִשְׁכַּח שְׁבֹת
38 הַיּוֹם וְיָבִיא בְּלִי דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרִבִּים.

39 הַגְמָרָא מְבִיאָה אֶת הַמִּשְׁךְ דְּבִרֵּי הַבְּרִיתָא שֶׁהִבֵּאנוּ בְּסִמּוּךְ: גּוֹפָא –
40 נִשּׁוּב לְדַבְרֵי הַבְּרִיתָא שֶׁהוּבְאוּ בְּסִמּוּךְ, נִשְׁפָּרָה לוֹ חֲבִית פְּרָאשׁ גָּגוּ,
41 מְבִיא בְּלִי וּמִנִּית וְתַחְתִּיתָהּ, וּבְלִבְדִּי שְׁלֹא יָבִיא בְּלִי אַחֵר וְיִקְלָטוּ, בְּלִי
42 אַחֵר וְיִצָּרֶף, נִדְּרָמֵן לוֹ אוֹרְחִין, וְהוּא צָרִיךְ אֶת הַיֵּין כְּדִי לֵת לִתְּ
43 לְאוֹרְחִים לְשִׁתּוֹת, מְבִיא בְּלִי אַחֵר וְיִקְלָטוּ, בְּלִי אַחֵר וּמִצָּרֶף, וְלֹא
44 יִקְלָטוּ וְאַחֵר כֶּךָ יִזְמִין אוֹרְחִים, מִשּׁוּם שֶׁבִּשְׁעָה שֶׁמְבִיא אֶת הַכִּלִּים
45 עֲדִין לֹא צָרִיךְ אֶת הַיֵּין לְאוֹרְחִים, אֲלֵא יִזְמִין וְאַחֵר כֶּךָ יִקְלָטוּ, וְאֵין
46 מַעֲרִימִין בְּכֶךָ לִזְמֵן אוֹרְחִים שֶׁאֵינֶם צָרִיכִים לְשִׁתּוֹת וְיִשְׁאִירוּ אֶת מִדָּה
47 שֶׁהִצִּיל. מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי כִּי יְהוּדָה אָמַר, מַעֲרִימִין לִזְמֵן אוֹרְחִים
48 שֶׁאֵינֶם צָרִיכִים לְשִׁתּוֹת כְּדִי לְהַצִּיל אֶת הַיֵּין שִׁבְחִיתָ.

49 הַגְמָרָא מְנַסֶּה לְתַלּוֹת אֶת הַמַּחְלוקָת אִם מוֹתֵר לְהַעֲרִים כְּדִי לְהַצִּיל
50 אֶת הַיֵּין בְּמַחְלוקָת תְּנָאִים אַחֲרֵת שֶׁגַּם נִחְלָקוּ בְּעֵנִין הָעֶרְמָה: לִימָא
51 בְּפִלּוּגְתָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ נִשְׁפָּרָה – הָאֵם נֹאמַר שֶׁתָּנָא
52 קָמָא וּרְבִי יוֹסִי בִּרְיֵיהּ הַיּוֹדֵה הַחוֹלְקִים אִם מוֹתֵר לְהַעֲרִים כְּדִי לְהַצִּיל אֶת
53 הַיֵּין, נִחְלָקוּ בְּמַחְלוקָתָהּ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ, דִּתְנִינָא, אֲוִתוּ

1 ה, 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁנִי וְהָכִינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיֹאוּ, מִשְׁמַע שְׁבִשְׁעָה
2 שִׁבִּיאוּ אֶת הַמֶּן יָכִינוּ אוֹתוֹ, וְהִבֵּאתָ הַמֶּן הַזֶּה לְאַלְתֶּר [–מִיד] בְּבֹקֶר,
3 שְׁנֵי אֲמָר (שם טו כב) יִלְקְטוּ אֹתוֹ בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר, אִם כֵּן אִף הִחֲכֵנָה לַשַּׁבָּת
4 הַזֶּה מִיַּד בְּבֹקֶר.
5 הַגִּמְרָא מְבִיָּאָה כַּמָּה הִלְכוֹת בַּעֲנִין בְּצִיעַת הַפֶּת בְּסֵעֻדַת שַׁבָּת: אָמַר
6 רַבִּי אֲבָא, בְּשַׁבָּת חַיִּיב אָדָם לִבְצוֹעַ [–לְבַרְךָ בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא] עַל שְׁתֵּי
7 כִּכְרוֹת, דְּכִתִּיב בְּפֶרֶשֶׁת הַמֶּן (שם טו כב) יִהְיֶה בַּיּוֹם הַשְּׁנִי לִקְטוֹ לֶחֶם
8 מִשְׁנָה, שִׁלְקָטוּ בַּיּוֹם שִׁשִּׁי מִן כָּפוֹל, וְזָכַר לְכָךְ בּוֹצְעִים עַל שְׁתֵּי
9 כִּכְרוֹת. אָמַר רַב אֲשִׁי, חֲזִינָא לִיה [–רֵאִיתִי] לָרֹב כִּהְנָא, דְּנִקְטָא תַּרְתֵּי
10 וּבְצֻעַ חֲדָא – שֶׁאֵחָז בִּידוֹ שְׁתֵּי כִכְרוֹת בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה וּבֹצֵעַ רַק אַחַת,
11 אָמַר רַב כְּהֵנָא, הֵטַעַם שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה כֵן, מִשּׁוּם ש'לִקְטוֹ לֶחֶם מִשְׁנָה'
12 בְּתִיב – רַק עַל לִקְטוֹת הַמֶּן שֶׁהִיא הָאֲחִיזָה כְּתוּב לֶחֶם מִשְׁנָה, לִכֵּן
13 צָרִיךְ לֵאחֹז אֶת שְׁתֵּי הַכִּכְרוֹת, אֲבָל עַל בְּצִיעַת הַפֶּת לֹא כְּתוּב לֶחֶם
14 מִשְׁנָה, לִכֵּן אֵין צוֹרֵךְ לְבִצּוֹעַ אֶת שְׁתֵּיהֶם.
15 רַבִּי זִירָא הָוָה בְּצֻעַ אֲבֻלָּה שִׁירוּתִיָּה – הִיָּה בּוֹצֵעַ פְּרוּסָה גְדוּלָּה
16 שֶׁתִּסְפִּיק לוֹ לְכָל הַסֵּעֻדָּה, וְעָשָׂה כֵן לְכַבּוֹד שַׁבָּת, שֶׁנֶּרְאָה מֵחֻבּ אֶת
17 סֵעֻדַת הַשַּׁבָּת לְהַתְחַזֵּק וּלְאֲכֹל בָּהּ הָרֹבָה. אָמַר לִיה רַבִּינָא לָרֹב
18 אֲשִׁי, כִּיצַד רַבִּי זִירָא בָּצַע פְּרוּסָה גְדוּלָּה, וְהָא מִיחֻזִּי בְּרַעֲבָתְנוּתָא –
19 וְהָרִי זֶה נִרְאָה כְּרַעֲבָתוֹת. אָמַר לִיה, בִּינֵן דְּכָל יוֹמָא לֹא עָבִיד,
20 וְהָאִידְנָא הוּא דְּקָעִבִיד – כִּיּוֹן שְׁכַל יוֹם אֵינוֹ עוֹשֶׂה כֵן, רַק בְּשַׁבָּת, לֹא
21 מִיחֻזִּי בְּרַעֲבָתְנוּתָא – אֵין זֶה נִרְאָה כְּרַעֲבָתוֹת, שֶׁנִּיכָר שֶׁלְכַבּוֹד שַׁבָּת
22 עוֹשֶׂה זֹאת.
23 רַבִּי אֲמִי וְרַבִּי אֲסִי בִּי מִיָּקְלַע לָהּ רִיפְתָא דְּעִירוּבָא – כֹּאֲשֶׁר נִזְדַּמֵּן

24 לָהֶם פֶּת שֶׁל עִירוּבֵי חֲצִירוֹת, שָׂרוּ עֵילָוִיָּה – הִתְחִילוּ בָּהּ אֶת הַסֵּעֻדָּה
25 וּבִירְכוּ עֲלֶיהָ הַמוֹצֵיא, אָמַר רַבִּי אֲמִי וְרַבִּי אֲסִי, הוּאִיל וְאִיתְעָבִיד בָּהּ
26 חֲדָא מִצְוָה לִיתְעָבִיד בָּהּ מִצְוָה אַחֲרִינָא – כִּיּוֹן שֶׁנִּעֲשְׂתָה בָּהּ מִצְוָה
27 אַחַת שֶׁל עִירוּבֵי חֲצִירוֹת, תִּיעֲשֶׂה בָּהּ מִצְוָה אַחֶרֶת שֶׁל בְּרַכַּת
28 הַמוֹצֵיא.
29 שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה: בִּיצַד נְפֻלָּה דְּלִיקָה בּו' בְּלִילֵי שַׁבָּת מִצִּילִין מִזֶּן שֶׁלֹּש
30 סֵעֻדוֹת.
31 הַגִּמְרָא מְבִיָּאָה בְּרִייתָא הַמְבִּאֶרֶת מִסְפֵּר הַסֵּעֻדוֹת שֶׁחַיִּיב אָדָם
32 לְאֲכֹל בְּשַׁבָּת: תָּנוּ רַבָּנֵינוּ, כְּמָה סֵעֻדוֹת חַיִּיב אָדָם לְאֲכֹל בְּשַׁבָּת,
33 שְׁלֹשׁ. רַבִּי חִידְקָא אוֹמֵר, אַרְבַּע סֵעֻדוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְשְׁנֵיהֶם
34 [–רַבָּנֵינוּ וְרַבִּי חִידְקָא] מְקַרְא אֶחָד דְּרִשּׁוּ, נֹאמַר (שְׁמוֹת טו כה) בַּעֲנִין הַמֶּן
35 שֶׁאֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבַּר בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת, 'וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲבָלְהוּ הַיּוֹם, כִּי
36 שַׁבָּת הַיּוֹם לָהּ, הַיּוֹם לֹא תַמְצֵאֲהוּ בַשָּׂדֶה, רַבִּי חִידְקָא סָבַר, הֵנִי
37 תִּלְתָּא 'הַיּוֹם' – אִלּוּ שֶׁלֹּשׁ פַּעַמִּים 'הַיּוֹם' שֶׁנֹּאמְרוּ בַּפֶּסוּק זֶה מִיּוֹתֵרִים,
38 וְכֹלָם אֲמֹרִים עַל 'אֲכָלוּהוּ' הַנֹּאמֵר בְּתַחֲלִיל הַפֶּסוּק, וּבָאוּ לְלַמֵּד
39 שֶׁצָּרִיךְ לְאֲכֹל שֶׁלֹּשׁ סֵעֻדוֹת בְּשַׁבָּת, לְבַר מְאֻרְתָּא – חוּץ מִהַסֵּעֻדָּה
40 שֶׁעָלִיו לְאֲכֹל בְּלִיל שַׁבָּת, כִּי שְׁבִסָךְ הַכֹּל חַיִּיב אָדָם לְאֲכֹל בְּשַׁבָּת
41 אַרְבַּע סֵעֻדוֹת. וְרַבָּנֵינוּ סָבְרִי, בְּהִרְדִּי דְּאֻרְתָּא – שֶׁלֹּשׁ פַּעַמִּים 'הַיּוֹם'
42 שֶׁהוֹכְרוּ בַּפֶּסוּק זֶה כּוֹלָלִים גַּם אֶת סֵעֻדַת לַיִל שַׁבָּת, כִּי שְׁבִסָךְ הַכֹּל
43 חַיִּיב אָדָם לְאֲכֹל בְּשַׁבָּת שֶׁלֹּשׁ סֵעֻדוֹת.
44 הַגִּמְרָא רּוֹצֶה לְהוֹכִיחַ שֶׁמִּשְׁנָתָנוּ אֵינָה כְּרַבִּי חִידְקָא: תָּנִין – שְׁנֵינוּ
45 בְּמִשְׁנָתָנוּ, נְפֻלָּה דְּלִיקָה בְּלִילֵי שַׁבָּת,